

Ceturtdiena, 2009. gada 7. maija

57. konstatē, ka Lisabonas līgumam būs arī ierobežota finanšu ietekme, ko radīs Eiropas Savienībai piešķirtās jaunās īpašās kompetences; paziņo, ka tad, kad būs pienācis attiecīgais brīdis, tas ir gatavs analizēt konkrētās sekas, ko radīs šo jauno kompetenču īstenošana; uzskata, ka ir skaidrs, ka visu šo kompetenču īstenošana nenotiks tūlīt pēc Lisabonas līguma stāšanās spēkā, bet paralēli tam, kā tiks izstrādāti ar tām saistītie likumdošanas priekšlikumi; tomēr uzskata, ka to finansēšana nedrīkst notikt, kaitējot Eiropas Savienības pašreizējo darbību finansēšanai;

Saskaņošana ar valstu budžetiem

58. vēlas aicināt dalībvalstu parlamentus katru gadu piedalīties kopīgā un publiskā diskusijā par valstu un Kopienas budžeta politikas īpatnībām, vispirms izvērtējot attiecīgos budžeta projektus, informācijas sniegšanas veidu un pamatojumu, veicinot vispārējās pārdomas par to, kā koordinēt dalībvalstu politiku šajā jomā, un ņemot vērā arī Kopienas pienesumu;

59. atzīmē, ka lēmumu par Savienības budžeta izdevumu pārskatīšanu attiecībā uz plašākiem Eiropas Savienības mērķiem pietiekami pamatos katras dalībvalsts valsts budžeta un, iespējams, arī reģionu budžetu izdevumu pārskatu ikgadējās publikācijas par šo mērķu realizāciju;

*

* *

60. uzdod priekšsēdētājam nosūtīt šo rezolūciju Padomei un Komisijai, kā arī dalībvalstu parlamentiem.

Stāvoklis Moldovas Republikā

P6_TA(2009)0384

Eiropas Parlamenta 2009. gada 7. maija rezolūcija par stāvokli Moldovas Republikā

(2010/C 212 E/10)

Eiropas Parlaments,

- ņemot vērā iepriekšējās rezolūcijas par Moldovu, īpaši 2005. gada 24. februāra rezolūciju par Moldovas parlamenta vēlēšanām ⁽¹⁾, kā arī rezolūcijas par Eiropas kaimiņattiecību politiku (EKP) un Melnās jūras reģiona valstu reģionālo sadarbību,
- ņemot vērā ES un Moldovas Republikas parlamentārās sadarbības komitejas 2008. gada 22. un 23. oktobra sanāsmē pieņemto nobeiguma paziņojumu un ieteikumus,
- ņemot vērā Komisijas 2004. gada stratēģijas dokumentu, tostarp ziņojumu par Moldovas Republiku,
- ņemot vērā ES un Moldovas Republikas 1994. gada 28. novembrī parakstīto Partnerības un sadarbības nolīgumu, kas stājās spēkā 1998. gada 1. jūlijā,
- ņemot vērā Komisijas 2008. gada 3. decembra paziņojumu Eiropas Parlamentam un Padomei "Austrumu partnerība" (COM(2008)0823),

⁽¹⁾ OV C 304 E, 1.12.2005., 398. lpp.

Ceturtdiena, 2009. gada 7. maija

- ņemot vērā saskaņā ar Eiropas kaimiņattiecību un partnerības instrumentu Moldovas Republikai sniegto Eiropas Savienības atbalstu, tostarp projektu “Atbalsts vēlēšanām Moldovas Republikā”, ar kuru sniedza finanšu palīdzību, atbalstot brīvas un godīgas vēlēšanas Moldovas Republikā,
 - ņemot vērā ES un Moldovas Republikas septītās Sadarbības padomes 2005. gada 22. februāra sanāksmē pieņemto ES un Moldovas Republikas Eiropas kaimiņattiecību politikas Rīcības plānu, kā arī Moldovas Republikas ikgadējos progresu ziņojumus,
 - ņemot vērā 2007. gadā parakstīto ES un Moldovas Republikas nolīgumu par vīzu režīma atvieglojumiem,
 - ņemot vērā paziņojumu par sākotnējiem atzinumiem un secinājumiem, kuru sniedza uz Moldovas Republiku nosūtītā starptautiskā vēlēšanu novērošanas misija, kam bija jāseko parlamenta vēlēšanām 2009. gada 5. aprīlī, kā arī ņemot vērā EDSO Demokrātisko iestāžu un cilvēktiesību biroja (ODIHR) pēcvēlēšanu ziņojumu par laikposmu no 2009. gada 6. līdz 17. aprīlim,
 - ņemot vērā Francijas, Čehijas un Zviedrijas ārlietu ministru 2009. gada 9. aprīļa kopējo paziņojumu par stāvokli Moldovas Republikā,
 - ņemot vērā ES prezidentūras 2009. gada 7. un 8. aprīļa paziņojumus par stāvokli Moldovas Republikā,
 - ņemot vērā Vispārējo lietu un ārējo attiecību padomes 2009. gada 27. un 28. aprīļa sanāksmes secinājumus, kā arī 2009. gada 28. aprīļa viedokļu apmaiņu ar ES prezidentūru, kas notika Eiropas Parlamenta Ārlietu komitejā,
 - ņemot vērā ES KĀDP augstā pārstāvja *Javier Solana* 2009. gada 7. un 11. aprīļa paziņojumus par stāvokli Moldovas Republikā,
 - ņemot vērā ārējo sakaru komisāres *Benita Ferrero Waldner* 2009. gada 6., 7. un 11. aprīļa paziņojumus par stāvokli Moldovas Republikā,
 - ņemot vērā ANO organizāciju un programmu Moldovas grupas 2009. gada 12. aprīļa paziņojumu,
 - ņemot vērā Eiropas Padomes 2002. gada 24. aprīļa rezolūciju Nr. 1280,
 - ņemot vērā cilvēktiesību aizsardzības organizācijas “*Amnesty International*” 2009. gada 7. aprīļa Moldovas memorandu par stāvokli Moldovā 2009. gada 17. aprīļa notikumu laikā un pēc tam,
 - ņemot vērā ziņojumu, ko sagatavojusi Eiropas Parlamenta uz Moldovu nosūtītā *ad hoc* delegācija, kura šo valsti apmeklēja laikā no 2009. gada 26. līdz 29. aprīlim,
 - ņemot vērā Reglamenta 103. panta 4. punktu,
- A. tā kā EKP un Austrumu partnerībā, kuru paredzēts drīz sākt, ir atzīta Moldovas tiekšanās uz Eiropu un Moldovas nozīme, kāda tai ir kā valstij, ko senas vēsturiskas, kultūras un ekonomikas saites vieno ar Eiropas Savienības dalībvalstīm;
- B. tā kā ES un Moldovas rīcības plāna mērķis ir veicināt politiskās un institucionālās reformas Moldovas Republikā, tostarp demokrātijas un cilvēktiesību, tiesiskuma, tiesu iestāžu neatkarības, plašsaziņas līdzekļu brīvības, kā arī labu kaimiņattiecību jomā;

Ceturtdiena, 2009. gada 7. maija

- C. tā kā ir izvirzīts mērķis 2009. gada jūnijā ES un Moldovas Sadarbības padomē sākt sarunas par jaunu Moldovas Republikas un ES nolīgumu;
- D. tā kā Moldovas Republika ir Eiropas Padomes un EDSO locekle, un tādējādi tā apņēmusies patiesi veicināt demokrātiju un cilvēktiesību ievērošanu, tostarp novērst un apkarot spīdzināšanu, nežēlīgu un citādi necilvēcīgu un pazemojošu izturēšanos;
- E. tā kā 2009. gada 5. aprīlī Moldovā notika parlamenta vēlēšanas, ko uzraudzīja starptautiska vēlēšanu novērošanas misija, kuras sastāvā bija EDSO/ODIHR un Eiropas Parlamenta, EDSO Parlamentārās asamblejas un Eiropas Padomes Parlamentārās asamblejas pārstāvji;
- F. tā kā pirmsvēlēšanu periodā tika paustas nopietnas bažas par to, ka valdība kontrolē plašsaziņas līdzekļus, iebiedē un izsaka draudus opozīcijas vadītājiem un privātajiem plašsaziņas līdzekļiem, kā arī ļaunprātīgi izmanto administratīvos līdzekļus valdības partijas interesēs;
- G. tā kā ārzemēs dzīvo no 500 000 līdz 1 miljonom moldāvu un tā kā pirms 2009. gada 5. aprīļa vēlēšanām Moldovas iestādēm tika nosūtītas daudzu NVO un Moldovas diasporas asociāciju parakstītas sūdzības, tostarp arī 2009. gada februārī Moldovas Republikas prezidentam, Moldovas Republikas parlamenta priekšsēdētājam un ministru prezidentam nosūtītā sūdzība par pasākumiem, ar kuriem ārzemēs dzīvojošiem moldāviem atņem balsošanas tiesības, tomēr šīs sūdzības netika ņemtas vērā; ņemot vērā ļoti ierobežoto moldāvu balsotāju skaitu ārpus Moldovas Republikas (220 000 balsotāju);
- H. tā kā separātiskā Piedņestras reģiona faktiskās varas iestādes nepieļāva daudzu Moldovas pilsoņu dalību vēlēšanās;
- I. tā kā starptautiskā vēlēšanu novērošanas misija savos sākotnējos atzinumos secināja, ka vēlēšanas atbilda daudzām starptautiskām normām un saistībām, taču vajadzīgi turpmāki uzlabojumi, lai nodrošinātu, ka vēlēšanu process notiek bez nevajadzīgas administratīvas iejaukšanās, un palielinātu sabiedrības uzticēšanos;
- J. tā kā opozīcijas partijas un grupa "Koalicija 2009" izteica sūdzības par daudziem pārkāpumiem 2009. gada 5. aprīļa vēlēšanu laikā, tostarp gan vēletāju sarakstu un papildsarakstu sagatavošanā, gan arī balsu skaitīšanā un datu apkopošanā;
- K. tā kā pēc balsu pārskaitīšanas Centrālā vēlēšanu komisija 2009. gada 21. aprīlī publicēja vēlēšanu galīgos rezultātus un Konstitucionālā tiesa tos apstiprināja 2009. gada 22. aprīlī;
- L. tā kā notikumiem pēc vēlēšanām bija raksturīga vardarbība un Moldovas valdības plaši izvērsta iebiedēšanas un vardarbības kampaņa, kas radīja bažas par Moldovas varas iestāžu apņemšanos ievērot demokrātijas vērtības un cilvēktiesību principus, kā arī par sabiedrības uzticēšanos šīm varas iestādēm;
- M. tā kā miermīlīgos protestus izraisīja šaubas par vēlēšanu godīgumu un neuzticēšanās valsts iestādēm, tostarp tām, kas vadīja vēlēšanu procesu, un tā kā varas iestādes, atbildot uz tiem vardarbīgā un nesamērīgā veidā, veica nosodāmus vardarbības un vandālisma aktus, lai iebiedētu pilsonisko sabiedrību un vēl vairāk ierobežotu jau tāpat trauslās Moldovas pilsoņu pamattiesības un brīvības;
- N. tā kā ir atzīts, ka vismaz 310 cilvēki tika arestēti un aizturēti, tā kā noteiktu skaitu šo arestēto joprojām patur apcietinājumā un tā kā arestēšanas laikā pret aizturētajiem policijas iecirkņos sistemātiski izturējās necilvēcīgā veidā, ko varētu pielīdzināt spīdzināšanai;

Ceturtdiena, 2009. gada 7. maija

- O. tā kā šķiet, ka nenoskaidrotu policijas vienību mērķis, fiziski izrēķinoties un nepamatoti arestējot civiliedzīvotājus, nebija stāvokļa mierīga atrisināšana, bet gan tīšu represijas radīšana;
- P. tā kā Moldovas varas iestādes valstī joprojām veic nopietnus cilvēktiesību pārkāpumus, nepamatotu pilsoniskās sabiedrības pārstāvju un demonstrantu iebiedēšanu un turpina neievērot tiesiskumu un attiecīgās Eiropas konvencijas, kuras Moldova ir parakstījusi;
- Q. tā kā Moldovas valdība apsūdzēja Rumāniju par iesaistīšanos pēcvēlēšanu demonstrācijās un izraidīja Rumānijas vēstnieku; tā kā Moldovas valdība attiecībā uz šīs ES dalībvalsts pilsoņiem arī atjaunoja vīzu režīmu;
- R. tā kā jāuzsver, ka nav kļuvusi zināma neviena nopietna norāde vai pierādījums, uz ko pamatojoties varētu apsūdzēt kādu ES dalībvalsti, ka tā ir atbildīga par pēdējo nedēļu vardarbīgajiem notikumiem;
- S. tā kā patiesas un līdzsvarotas partnerattiecības var attīstīties tikai uz kopīgu vērtību pamata, jo īpaši attiecībā uz demokrātiju, tiesiskumu, kā arī cilvēktiesību un pilsonisko brīvību ievērošanu;
- T. tā kā Eiropas Savienība, izmantojot Austrumu partnerības programmu, cenšas panākt lielāku stabilitāti, labāku pārvaldību un ekonomikas attīstību Moldovas Republikā un citās valstīs aiz ES austrumu robežas,
1. uzsver, cik svarīgas ir ciešākas attiecības starp ES un Moldovas Republiku un apstiprina, ka jādabojas kopīgi, lai veicinātu lielāku stabilitāti, drošību un labklājību Eiropas kontinentā un lai novērstu jaunu robežšķirtņu rašanos;
 2. atkārtoti apstiprina apņemšanos turpināt jēgpilnu un mērķtiecīgu dialogu ar Moldovas Republiku, taču piešķir lielu nozīmi stingru noteikumu ieviešanai attiecībā uz tiesiskumu un cilvēktiesību ievērošanu, vienlaikus uzsverot, ka turpmākai attiecību nostiprināšanai (tostarp jauna, plašāka nolīguma noslēgšanai) vajadzētu būt saistītai ar patiesām un acīmredzamām Moldovas varas iestāžu saistībām demokrātijas un cilvēktiesību jomā;
 3. uzsver, ka ļoti svarīgi ir nodrošināt pilnīgu atbildību starptautiskām demokrātijas normām pirms vēlēšanām, to laikā un pēc tām, lai tālāk attīstītu Moldovas Republikas un Eiropas Savienības attiecības;
 4. asi nosoda plašo iebiedēšanas kampaņu, smagos cilvēktiesību pārkāpumus un citas Moldovas valdības prettiesiskās darbības pēc parlamenta vēlēšanām;
 5. aicina Moldovas iestādes nekavējoties pārtraukt nelikumīgo apcietināšanu un nodrošināt valdības darbību atbilstoši valsts starptautiskajām saistībām un pienākumiem attiecībā uz demokrātiju, tiesiskumu un cilvēktiesībām;
 6. pauž īpašas bažas par nelikumīgajiem un patvaļīgajiem arestiem un plaši izplatītajiem arestēto iedzīvotāju cilvēktiesību pārkāpumiem, jo īpaši par pārkāpumiem attiecībā uz tiesībām uz dzīvību, tiesībām neciest no fiziskas vardarbības, necilvēcīgas vai pazemojošas izturēšanās, spīdzināšanas un sodīšanas, tiesībām uz brīvību un drošību, tiesībām uz taisnīgu tiesu un tiesībām uz pulcēšanās, biedrošanās un vārda brīvību, kā arī par to, ka šie pārkāpumi joprojām turpinās;

Ceturtdiena, 2009. gada 7. maija

7. uzskata, ka jāveido valsts mēroga dialogs, kurā piedalītos valdība un opozīcijas partijas un kura mērķis būtu ievērojami uzlabot demokrātiskās procedūras un demokrātisko institūciju darbību Moldovas Republikā, turklāt šā dialoga gaitā nekavējoties jānovērš nepilnības, kas minētas starptautiskās vēlēšanu novērošanas misijas atzinumos;
8. tomēr uzsver, ka iekšējā spriedze Moldovas Republikā ir ļoti liela un tādēļ uzskata, ka nekavējoties ir jāizveido neatkarīga izmeklēšanas komiteja, kurā piedalītos ES, Eiropas Padomes Spīdzināšanas novēršanas komiteja un neatkarīgi eksperti, lai nodrošinātu objektīvu un pārredzamu izmeklēšanas gaitu;
9. uzstāj, ka jāsauc pie atbildības visas personas, kas atzītas par atbildīgām brutālā vardarbībā pret aizturētajiem; turklāt uzsver, ka šīs izmeklēšanas komitejas atzinumu rezultātā Moldovas Republikā vajadzētu veikt arī pilnvērtīgu tiesību sistēmas un policijas spēku reformu;
10. aicina veikt īpašu izmeklēšanu par nāves gadījumiem notikumos pēc vēlēšanām, kā arī par jebkuriem iespējamiem izvarošanas un necilvēcīgas apiešanās gadījumiem, kas notika aizturēšanas un politisku iemeslu dēļ notikušo arestu laikā, piemēram, *Anatol Matasaru* un *Gabriel Stati* gadījumā;
11. nosoda iebiedēšanas kampaņu, kuru Moldovas iestādes uzsākušas pret žurnālistiem, pilsoniskās sabiedrības pārstāvjiem un opozīcijas partijām, jo īpaši žurnālistu arestus un izraidīšanu, pieejas pārtraukšanu tīmekļa vietnēm un TV stacijām, propagandas raidīšanu sabiedriskajos kanālos un atteikumu opozīcijas pārstāvjiem attiecībā uz piekļuvi sabiedriskajiem plašsaziņas līdzekļiem; uzskata, ka šo darbību mērķis ir izolēt Moldovas Republiku no pašmāju un starptautiskajiem plašsaziņas līdzekļiem un nepieļaut sabiedrības kontroli; pauž nožēlu par šīs cenzūras turpināšanos, ņemot vērā iekšlietu ministra un tieslietu ministra vēstuli NVO, politiskajām partijām un plašsaziņas līdzekļiem, un nosoda to;
12. pauž lielu nožēlu par Moldovas varas iestāžu lēmumu izraidīt Rumānijas vēstnieku un ieviest vīzu režīmu šīs ES dalībvalsts pilsoņiem; uzsver, ka ES pilsoņu diskriminācija viņu valstspiederības dēļ ir nepieņemama un aicina Moldovas iestādes atjaunot Rumānijas pilsoņiem bezvīzu režīmu;
13. vienlaikus aicina Padomi un Komisiju pārskatīt ES noteikto vīzu kārtību attiecībā uz Moldovas Republiku, lai atvieglotu vīzu piešķiršanas nosacījumus (jo īpaši finanšu nosacījumus) Moldovas pilsoņiem un būtu iespējams izmantot labāku ceļošanas režīmu; tomēr cer, ka Moldovas pilsoņi neizmanto labāku vīzu un ceļošanas sistēmu, lai masveidā atstātu savu valsti, bet gan aktīvi piedalītos dzimtajā valstī turpmākajā attīstībā;
14. norāda, ka apgalvojumi par kādu ES valsti, kas it kā bijusi iesaistīta minētajos notikumos, šķiet nepamatoti un tie netika ne apspriesti, ne atkārtoti sanāksmēs, ko Moldovas Republikā rīkoja uz turieni nosūtītā *ad hoc* delegācija;
15. pieprasa sniegt tūlītējus un nopietnus pierādījumus visiem Moldovas valdības apgalvojumiem par demonstrantu it kā veiktu noziedzīgu darbību un par ārvalstu valdību iesaistīšanos;
16. atzīmē Moldovas varas iestāžu paziņojumus par krimināllietas uzsākšanu attiecībā uz "2009. gada 7. aprīļa mēģinājumiem uzurpēt varu valstī", kā arī aicina šo izmeklēšanu veikt pārredzami un cer, ka tās gaitā tiks noskaidroti visi Moldovas iestāžu apgalvojumi par iespējamo vienas vai vairāku trešo valstu dalību šajos notikumos;
17. nosoda jebkādu vardarbību un vandālismu, tomēr uzskata, ka ir nepieņemami ikvienu protestu uzskatīt par noziedzīgu darbību un iespējamu "pret konstitūciju vērstu sazvērestību"; uzskata, ka miermīlīgos protestus galvenokārt izraisīja šaubas par vēlēšanu godīgumu, neuzticēšanās valsts iestādēm un neapmierinātība ar sociālo un ekonomisko stāvokli Moldovas Republikā;

Ceturtdiena, 2009. gada 7. maija

18. pauž pārliecību, ka vienīgais pašreizējā stāvokļa risinājums Moldovas Republikā ir konstruktīvs dialogs ar opozīcijas partijām, pilsonisko sabiedrību un starptautisko organizāciju pārstāvjiem;
19. uzsver, ka jaunu vēlēšanu rīkošanai nepieciešama opozīcijas un valdības vienošanās par konkrētiem uzlabojumiem vēlēšanu procesā;
20. atkārtoti uzsver, cik svarīga ir tiesu iestāžu neatkarība un aicina veikt papildu pasākumus, lai nodrošinātu plašsaziņas līdzekļu redaktorisko neatkarību (tostarp Moldovas Radio un televīzijā) un pārtraukt iebiedēšanu un draudus par licences pagarināšanas iespējām attiecībā uz televīziju *ProTV*, kā arī aicina ievērojami uzlabot Moldovas vēlēšanu likumu, kam būtu izšķirīga nozīme turpmākajos vēlēšanu procesos un demokrātijas nostiprināšanā Moldovas Republikā;
21. pauž nožēlu, ka Moldovas valdība necentās pildīt Eiropas Padomes Venēcijas komisijas ieteikumus un atvieglot balsošanu tiem valsts pilsoņiem, kuri dzīvo ārzemēs; aicina Moldovas varas iestādes savlaicīgi veikt nepieciešamos pasākumus, lai to nodrošinātu;
22. uzsver, ka pastāv liela neatbilstība starp EDSO/ODIHR starpposma ziņojumu par vēlēšanu norisi un pretenzijām, kuras par plašajiem pārkāpumiem vēlēšanu gaitā izteikušas daudzas Moldovas NVO; norāda, ka tas jāņem vērā gan turpmāk pārskatot EDSO/ODIHR vēlēšanu novērošanas darbības, gan arī sniedzot ES ieguldījumu starptautiskajās vēlēšanu novērošanas misijās;
23. uzskata, ka, lai saglabātu Moldovas Republikas iedzīvotāju uzticēšanos, ES ir aktīvi, pamatīgi un visaptveroši jāiesaistās pašreizējās situācijas pārvaldīšanā; iesaka Padomei apsvērt iespēju nosūtīt uz Moldovas Republiku Tiesiskuma misiju, lai sekmētu reformu procesu tiesībsardzības iestādēs, jo īpaši policijas un tieslietu jomā;
24. uzsver, ka Padomei, Komisijai un dalībvalstīm pilnībā jāizmanto EKP un jo īpaši jaunā Austrumu partnerības programma, lai panāktu lielāku stabilitāti, labāku pārvaldību un līdzsvarotu ekonomikas attīstību Moldovas Republikā un citās valstīs aiz Savienības austrumu robežas;
25. aicina Komisiju nodrošināt, ka ES finansējums, kas paredzēts cilvēktiesību un fundamentālo brīvību jomai Moldovā, tiktu lietots efektīvāk, jo īpaši pilnā apjomā izmantojot Eiropas demokrātijas un cilvēktiesību instrumentu un EKP instrumenta noteikumus; lūdz Komisiju iesniegt sīki izstrādātu ziņojumu par jebkādu Eiropas līdzekļu izmantošanu Moldovas Republikā, īpašu uzmanību pievēršot līdzekļiem, kuri piešķirti labas pārvaldes un demokrātijas attīstīšanai;
26. aicina Padomi un Komisiju pastiprināt ES īpašā pārstāvja Moldovas Republikā misiju, attiecinot to gan uz šīs misijas darbības jomu, gan tai piešķirtajiem līdzekļiem;
27. atkārtoti apliecina atbalstu Moldovas Republikas teritoriālajai vienotībai un norāda, ka nepieciešama aktīvāka ES loma Piedņestras jautājuma risinājuma meklējumos;
28. vēlreiz uzsver, ka Eiropas Savienībai jādara viss iespējams, lai piedāvātu Moldovas tautai patiesu eiropesisku nākotni; aicina visus politiskos spēkus Moldovas Republikā un arī šis valsts partnerus nemēģināt izmantot pašreizējo nestabilo stāvokli, lai novirzītu Moldovu no tās virzības uz Eiropu;
29. uzdod priekšsēdētājam nosūtīt šo rezolūciju Padomei, Komisijai, Eiropas Padomes un EDSO parlamentārajām asamblejām, kā arī Moldovas Republikas valdībai un parlamentam.